

Proximitats

Dia: 4 de maig; 18:30h.

Lloc: Auditori de Sant Martí

Participants taula: Montse Forcadas (Forn de Teatre Pa'Tothom), Eva García (TransFORMAS), Ione Hermosa (La Central del Circ), Marta Nadal (Institut Joan d'Àustria)

Condueix: Javier Rodrigo

Arts en viu

Arts en viu

Fila zero: Òscar Abril Ascaso, Aina Tur, Álvaro de la Peña, Judit Vidiella

Òscar Abril Ascaso dóna la benvinguda al cicle Proximitats que explora les relacions entre cultura, educació i territori, avui des de les arts en viu. Si s'aposta per una lectura del món des de l'emoció, des del cos, els professionals del cos, alguna plusvàlua han de tenir. El que queda per dir és el com, des d'on.

Javier Rodrigo explica que el cicle de Proximitats planteja indagar la situació actual i fer propostes des de diversos sectors, a més de sortir del centre i els grans equipaments des d'on normalment es tenen aquests debats.

També explica les grans línies del Pla de Cultures. Explica que és una eina per codissenyar polítiques públiques de cultura. S'estructura en quatre vectors polítics: Proximitat i cultura comunitària, Nova institucionalitat, sostenibilitat, Recursos i economia cooperativa i Innovació i ciència ciutadana, a través del diàleg constant entre sector i ciutadania. Es treballa des de la investigació i projectes pilots, construir plans de treball amb codi obert i adaptar-se a les idiosincràsies d'allà on s'ha d'actuar, en contraposició dels plans de cultura pretèrits que es cuinaven a partir de grups d'experts, amb metodologies tancades.

Els sectors culturals són agents de canvi, però es volen anar introduint nous agents en la seva dinàmica interna. Pluralitat de veus per fer política per a tota la ciutadania i no només pels professionals del sector.

La pregunta disparador: Quines són les propostes concretes per a dur a terme noves polítiques en relació a les arts en viu a la ciutat de BCN?

Montse Forcadas ([Forn de Teatre Pa'tothom](#)) el vincle entre cultura, educació i territori ja existeix. Segons [Paolo Freire](#), quan no s'instaura una educació alliberadora moren mil opcions de dotar-nos d'ànimes crítiques. El més fàcil és culpabilitzar els centres, però hi ha estructures que permeten qüestionar aquest tipus d'educació.

Critica el programa Educació Financera a les escoles de Catalunya, organitzat pel Departament d'Ensenyament i la banca, que consisteix en 6 tallers en els que s'educa als futurs clients. Considera que és molt greu. En aquest cas, demostren que tenen clar el vincle entre cultura, educació i territori. S'ha fet una campanya en contra, Pa'tothom en forma part, plataforma per una educació d'una economia crítica, unida a la Plataforma per una fiscalitat justa. Fan una campanya per visualitzar alternatives: mercats solidaris...

[Bertolt Brecht](#) deia que era necessari destruir el que està unit i unir el que està separat. Per exemple, separar religió i educació, bancs i escoles i, en canvi, unir cultura i política.

Com a ciutadans volen pensar una fiscalitat justa i equilibrada i també fer-ho amb els joves. En un dels seus projectes es porta a l'escenari temes que ells decideixen, fa dos anys sobre l'abús policial al Raval, i aquest any sobre l'assetjament.

[Eva García, de [TransFORMAS](#)] porten 10 anys fent un projecte diari amb els presos amb l'objectiu de crear i estar junts en el conflicte, afrontar els conflictes des d'un procés creatiu.

Ara mateix treballen sense etiquetes. Al Districte de Sant Andreu, gaudeixen d'una residència a la Fabra i Coats, i es van adonar que els que estan fent projectes al barri no es coneixien i van intentar fer-ho possible. **Els processos que impulsem estan contribuint a que molta gent es trobi**, però no amb el projecte d'inclusió sinó de crear, treballant, a més, fora de les institucions.

Respecte a la institució, han demanat utilitzar la Fabra i Coats de manera diferent i topen amb resistències. La residència artística inicialment era molt oberta i flexible, però a l'hora de treballar a l'espai s'ha d'estar molt endreçat. De vegades han hagut de recórrer a pactes entre les persones, fora de les institucions, per avançar en alguns aspectes.

Després de 15 anys de treballar a nivell micro, considera que han arribat a un nivell de capacitat molt alta i ho poden i volen compartir. Són d'aquestes col·lectius privilegiats que han passat d'educadors socials a artistes i, per això, reben una subvenció de cultura de l'Ajuntament però quan presenten els projectes no hi ve ningú i tampoc no tenen un referent a la institució per parlar de projectes. Demanen relació.

[Ione Hermosa, [La Central del Circ](#)]. Són un espai de creació per a professionals del circ, molt important pel sector i formen part d'una iniciativa de l'ICUB però són una entitat privada, l'Associació de Professionals del Circ. Les seves prioritats són donar suport a la creació i **relació amb el territori pròxim**, el barri de La Mina.

Es troben en una situació d'aïllament, per algunes coses els va bé, per altres, no. Han invertit molts esforços a La Mina, per la tossuderia de la gent que hi ha al darrera, gestors i artistes. Van tenir un enamorament amb un institut del Poble Nou, el Salvat Papasseit, amb el qual han tirat endavant un projecte de taller de circ que va rebre primer subvenció i després han hagut de finançar amb recursos propis i de l'Obra social de La Caixa. L'objectiu és que participin d'un procés de creació. El primer any va costar que s'apuntessin, ara al tercer any, hi ha llista d'espera d'alumnes que no s'ho volen deixar perdre.

Demana a l'Ajuntament que estigui atent, que conegui les iniciatives que s'estan duent a terme i les recolzi. Generar relacions, compartir coneixements i vincular-nos.

[Marta Nadal, mestre Institut Joan d'Àustria]. La cultura necessita consumidors, tan per la indústria com per l'esperit. Els consumidors surten de les aules. Vol cridar l'atenció de la poca comunicació que hi ha entre els estaments culturals i els centres educatius, sobretot tenint en compte que formen artistes i creadors.

Aquests debats s'han d'ampliar per necessitat de tothom, per evitar l'aïllament dels creadors i la soledat brutal dels professors que volen fer coses diferents. El seu institut ha participat del "Creadors en residència", però no van continuar perquè consideren que en el fet extraordinari hi ha un plus, en el no ordinari.

Aquests debats permeten compartir experiències i tenir un retorn del que fan. Aquest any, van fer un projecte per unir música, llengua i plàstica ("So, traç i paraula"), de manera que els més petits tastin la transversalitat. Quan anem pel món llegim, sentim i escoltem. Els sembla important compartir-ho per saber si fan una feina ben feta, si podem introduir artistes.

L'Ajuntament podria vehicular la transversalitat, crear **un teixit artístic de barri**. El barri de la Verneda no és perifèric, però no és el centre. Està en contra dels barris contenidors. No cal parlar d'integració però és important que la gent se sàpiga d'un lloc, on hi ha artistes, metges, arquitectes. Vincular-se a un lloc ajuda a l'autoestima dels joves i fer-ho a través de l'art viu, des del punt de vista de pell, encara ajuda més.

Proposa un projecte artístic centrat en el barri, des d'una assignatura troncal. Arts en viu, però també qualsevol altra art. Obrir finestres. Transpiració.

De l'Ajuntament es necessita moltes coses, idees i persones que vinguin a ajudar des del món de les arts.

FILA ZERO

[Òscar Abril Ascaso]. Els artistes en viu poden ajudar a aprendre a fer política. Com es pot **aprofitar l'actiu dels artistes en viu fora de la lògica del seu treball**, fora de l'escenari?

[Tomàs Aragall, codirector] Vol posar en valor la cura ja que diu que en l'experiència del 15 M, tenia molta importància la cura del llenguatge.

Experiències interessants: Territori Sonor amb Anna Rovirola, Maria Rodés, van fer un taller de com comportar-se en una manifestació. Parla de The Deegers, un grup de teatre de San Francisco, que feia treball comunitari, menjar per tothom als parcs. No van deixar de considerar-ho mai com a teatre. Una lògica que encara no està resolta. Erwin Hoffman, la màscara social.

L'Ajuntament hauria de treballar amb la lògica de cura amb el propi teixit.

[Aina Tur, Sala Beckett] Explica que el 10 de juny s'inaugura la nova seu, al barri del Poblenou, amb molta activitat associativa.

Tenen un projecte amb l'Institut Quatre Cantons i l'artista Víctor Muñoz que consisteix en escriure una obra de teatre que després portaran a escena professionals. Volen avançar poc a poc, amb la línia de creació jove, acostar les arts en viu als instituts. Hi ha entitats que ja funcionen, com Can Felipa, Croquis. Acostar el públic a la creació escènica. Considera molt important que professionals i sector no professional es trobi i debati i treballi junt.

[Álvaro de la Peña, coreògraf]. A l'administració se li pot demanar escolta perquè la gent ja fa coses, estan passant moltes coses. Tot el món vol entrar a l'escola i es pregunta perquè les arts no han pogut entrar a les escoles i la gimnàstica sí. La gent canviarà les coses i no l'administració.

Comença a tenir la percepció que és millor recolzar i escoltar les propostes que s'estan fent i jutjar menys.

[Judith Vidiella, de [Col·lectivacions](#)] es dediquen a la formació del professorat, a la mediació formal i no formal des de les pedagogies del cos. Interpel·lant-nos a tots perquè tots fem polítiques.

Falta recerca, mapejar iniciatives i posar-ho en valor, en el context de conèixer-nos més. Ajudes a fer visibles els projectes i els processos.

La formació del professorat és un cul de sac. El màster funciona molt malament. Els formadors han de ser productors. Falta més pedagogia institucional. Enfront de la crisi del sector cultural, la formació ha emergit com un recurs laboral i, per tant, hi ha gent a la docència per vocació i altres no.

Sostenibilitat. Donar oportunitats perquè es consolidi un projecte. Sostenibilitat en el territori, mirar els buits. Més organicista.

Avaluació, paraula horrorosa. Com avaluem tot el que no és formal? Fan falta paràmetres d'avaluació, considerar aspectes econòmics, d'eficàcia i de transformació. I reconeixement a les bones pràctiques.

Qüestions polítiques, com crear xarxes, pensaments feministes.

[Javier Rodrigo] Tothom treballa educació i cultura però ningú sap qui hi ha al seu costat. Ara mateix, estan treballant amb [Polièdrica](#) per fer un buidatge del que ha passat en els últims tres anys. Hi ha més de 100 projectes comunitaris. En canvi, no hi ha moltes dades sobre els pressupostos dels projectes educatius en equipaments i institucions artístiques. També hi ha poc ensenyament artístic als barris. Per tant, el primer endreçar la casa i després promoure polítiques.

[Montse Forcadas] Creu que no hi està havent debat. Falta posar de manifest que estema una crisi i els artistes són els que més ho pateixen. Tres de cada 10 nens passen gana. Denunciar l'externalització dels serveis a les escoles, quan els instituts no tenen diners i en canvi contracten serveis d'art. Hem de deixar el paternalisme, que l'Ajuntament valori i recolzi iniciatives com aquestes. Més horitzontalitat. S'han de qüestionar coses de fons.

[Carles Mallo] és considera un personatge lliure. Creu que hi ha un problema de base educativa. Critica el sistema educatiu.

A l'Escola Sant Felip Neri, fa 40 anys es feien pràctiques que ara es tornen a fer. Fins que les arts en viu no entrin en els claustres dels professors, no canviarà. A totes les escoles, no especialitzacions, a tots els barris. Això és base i no es fa d'un dia per altre.

[Maria Urrero, Auditori de Sant Martí] Explica que l'Auditori fa un any i poc que està en actiu i, que entre altres coses, estan engegant el contacte i la relació amb les institucions educatives. Costa molt aixecar el cap i veure el que passa. Costa que els alumnes posin en valor la cultura. Voluntat de col·laborar en projectes que tinguin aquesta voluntat.

[Toni González, consultor cultural, arts escèniques] Descobreix molts projectes en trobades com aquesta, que creu estan en una línia molt interessant; l'Ajuntament hauria de fer-los visibles. Recorda que l'Arts Council no dóna diners a cap projecte sinó té retorn social.

Creu que l'artista ha viscut molt tancat en el seu procés de creació, separat del ciutadà i la societat. Als anys 70 hi havia més col·laboració i relació. Aposta pel rol de l'artista vagi més enllà de la mera presentació dels seus treballs o com a mà d'obra. Ho han d'assumir ajuntaments, artistes i centres artístics; i no es pot entendre un centre artístic que no treballi amb la seva comunitat. Impedir que hi hagi un TNC que no treballi amb la comunitat, que només els tracta com a públic.

Educació en les arts, en els centres educatius però sobretot en els centres artístics, amb els professionals.

[Mercè] És fonamental que es mostri tot el que s'està fent, que s'incorporin els projectes invisibles que es duen a terme en escoles públiques, els que es construeixen a partir de les persones que estan implicades a l'escola. Tenint en compte totes aquestes persones, anirem cap una idea de cultures, en plural.

[Daniel, arts visuals] Diu que hi havia una desconfiança social, però ara que es pot considerar que l'administració som nosaltres mateixos, no cal demanar res, senzillament fer. Els artistes vivim allunyats de la societat. És qüestió de prendre's en serio la nostra professió i vincular-la amb la societat i que l'escola també surti per anar a buscar projectes d'aquest tipus.

Està implicat a la Plataforma d'artistes visuals de Catalunya, a la comissió d'educació i explica que estan fent un treball de recerca sobre les necessitats de les escoles en relació a l'art.

[Marta Oliveres] El que fa l'Arts Council és fomentar els projectes de mediació social, però no com un apèndix per rebre diners sinó amb un equip de professionals per desenvolupar el treball, també existeix a Bèlgica. També creu que els pares tenim la nostra responsabilitat.

Les arts dins del currículum de l'escola. Els equipaments culturals han de fer mediació amb la comunitat. A l'escola s'ha d'educar al ciutadà en la globalitat, si l'art estigués dins de l'escola, els alumnes sortirien podent escollir si volen anar a l'òpera o a la dansa o si algú vol fer cinema. Però els equipaments culturals no treballen més enllà de vendre entrades, tot i que el canvi que s'està produint.

[Marta Nadal, mestra] Explica que anar a la Beckett a veure un assaig primer i després l'estrena va ser una experiència molt positiva, brindada pel Víctor Muñoz. Van poder veure l'obra des de dins, perquè havien fet un pacte amb els actors perquè estiguessin atents com havien canviat l'obra des de l'assaig.

Reivindica no tenir una visió estereotipada dels professors. És com pensar que tots els artistes són uns pedants. Trencar les barreres de superioritats. Tots treballem per les cultures, perquè la gent jove creixi bé, feliç, amb ganes de saber. Els educadors estem subjectes a un currículum que no hem dissenyat nosaltres. Fem molta feina de voluntariat. És molt complicat gestionar les energies dels 12 als 18 anys i en alguns casos amb molta problemàtica familiar.

[Daniel] Abans criticava la capacitat dels professors de plàstica i posava èmfasi en el contingut curricular i la falta de recursos. Moltes vegades els docents acaben burocratitzats.